

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

16 Ιουλίου 2026

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 4368

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. ΥΠΕΝ/ΔΕΠΕΑ/80268/544

4η Τροποποίηση του Προγράμματος χρηματοδότησης για την βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης επιχειρήσεων του τριτογενούς τομέα

**ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ -
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ**

Έχοντας υπόψη:

1. Τα άρθρα 107 και 108 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ).
2. Τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθμ. ΕΕ/2023/2831 της Επιτροπής της 13ης Δεκεμβρίου 2023 σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας.
3. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 651/2014 της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014 για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης (L 187/1) [Γενικός Απαλλακτικός Κανονισμός (ΓΑΚ)].
4. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 2021/240 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 10ης Φεβρουαρίου 2021 για τη θέσπιση Μέσου Τεχνικής Υποστήριξης.
5. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 12ης Φεβρουαρίου 2021, για τη θέσπιση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.
6. Την COM(2021) 328 final πρόταση εκτελεστικής απόφασης του Συμβουλίου για την έγκριση της αξιολόγησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Ελλάδας.
7. Την από 13 Ιουλίου 2021 εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για την έγκριση της αξιολόγησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας για την Ελλάδα (ST 10152/21, ST 10152/21 ADD 1), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
8. Τον ν. 5140/2024 «Νέο Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων και συμπληρωματικές διατάξεις» (Α' 154).
9. Το αναθεωρημένο παράρτημα της εκτελεστικής απόφασης του Συμβουλίου για την τροποποίηση της εκτελεστικής απόφασης της 13ης Ιουλίου 2021, για την έγκριση της αξιολόγησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Ελλάδας (15831/23).
10. Την ανακοίνωση 2021/C 280/01 της Επιτροπής σχετικά με τεχνική καθοδήγηση όσον αφορά τον έλεγχο βιωσιμότητας για το ταμείο InvestEU.
11. Την ανακοίνωση της Επιτροπής «Τεχνική καθοδήγηση σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» στο πλαίσιο του κανονισμού για τη θέσπιση του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (2021/C 58/01).
12. Την ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016/C 262/01).
13. Την C(2002) 25 final/06-01-2022 πράξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με την οποία ενέκρινε τον Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων για την Ελλάδα (1 Ιανουαρίου 2022 31 Δεκεμβρίου 2027) Κρατική ενίσχυση SA. 100372 (2021/N) Ελλάδα, όπως τροποποιήθηκε με την C(2023) 6801 final/16-10-2023 πράξη της.
14. Το έγγραφο εργασίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Commission Staff Working Document) Guidance to member states - Recovery and Resilience Plans" (SWD)2021 12 final/22-1-2021 (parts 1, 2).

15. Το από 27.11/14.12.1926 π.δ. «Περί κωδικοποίησης των περί συστάσεως Τεχνικού Επιμελητηρίου κειμένων διατάξεων» (Α' 430).

16. Τον ν. 1486/1984 «Τροποποίηση των διατάξεων του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος» (Α' 161).

17. Τον ν. 4122/2013 «Ενεργειακή Απόδοση Κτιρίων Εναρμόνιση με την Οδηγία 2010/31/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και λοιπές διατάξεις» και ειδικότερα το άρθρο 10 αυτού (Α' 42).

18. Τον ν. 4409/2016 «Πλαίσιο για την ασφάλεια στις υπεράκτιες εργασίες έρευνας και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων, ενσωμάτωση της Οδηγίας 2013/30/ΕΕ, τροποποίηση του π.δ. 148/2009 και άλλες διατάξεις», και ιδίως τα άρθρα 52-56 αυτού (Α' 136).

19. Την υπό στοιχεία ΥΠΕΝ/ΔΕΠΕΑ/οικ.178581/12.07.2017 απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας «Έγκριση Κανονισμού Ενεργειακής Απόδοσης Κτιρίων», (Β' 2367) όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει.

20. Την υπό στοιχεία ΥΠΕΝ/ΔΕΠΕΑ/51153/9.5.2023 απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας, «Συστήματα αναγνώρισης προσόντων και πιστοποίησης Ενεργειακών Ελεγκτών. Μητρώο Ενεργειακών Ελεγκτών και Αρχείο Ενεργειακών Ελέγχων» (Β' 3187).

21. Τον ν. 4270/2014 «Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της οδηγίας 2011/85/ΕΕ) - δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις» (Α' 143).

22. Τον ν. 4342/2015 «Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις, Ενσωμάτωση στο Ελληνικό δίκαιο της Οδηγίας 2012/27/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 25ης Οκτωβρίου 2012 "Για την ενεργειακή απόδοση, την τροποποίηση των Οδηγιών 2009/125/ΕΚ και 2010/30/ΕΕ και την κατάργηση των Οδηγιών 2004/8/ΕΚ και 2006/32/ΕΚ", (Α' 143).

23. Τον ν. 4622/2019 «Επιτελικό κράτος: Οργάνωση, λειτουργία και διαφάνεια της Κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης» (Α' 133).

24. Τον ν. 4624/2019 περί «Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, μέτρα εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και ενσωμάτωση στην εθνική νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 και άλλες διατάξεις» (Α' 137).

25. Τον ν. 4635/2019 «Επενδύω στην Ελλάδα και άλλες διατάξεις» (Α' 167).

26. Τα άρθρα 270 έως και 281 του ν. 4738/2020 «Ρύθμιση οφειλών και παροχή δεύτερης ευκαιρίας και άλλες διατάξεις» (Α' 207) και ιδίως το άρθρο 272 για την σύσταση στο Υπουργείο Οικονομικών της αυτοτελούς Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού Ταμείου Ανάκαμψης.

27. Τον ν. 4772/2021 και ειδικότερα το άρθρο 42 «Διαδικασία ένταξης και χρηματοδότησης από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων έργων και προγραμμάτων χρηματοδοτούμενων από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης» (Α' 17).

28. Το άρθρο 102 του ν. 4821/2021 «Εκσυγχρονισμός του Ελληνικού Κτηματολογίου, νέες ψηφιακές υπηρεσίες και ενίσχυση της ψηφιακής διακυβέρνησης και άλλες διατάξεις» (Α' 134), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 45 του ν. 4994/2022 (Α' 215).

29. Τον ν. 4822/2021 «Κύρωση της Σύμβασης Χρηματοδότησης μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Ελληνικής Δημοκρατίας, της Δανειακής Σύμβασης μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Ελληνικής Δημοκρατίας και των Παραρτημάτων τους και άλλες διατάξεις για το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας» (Α' 135).

30. Τον ν. 4936/2022 «Εθνικός Κλιματικός Νόμος Μετάβαση στην κλιματική ουδετερότητα και προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, επείγουσες διατάξεις για την αντιμετώπιση της ενεργειακής κρίσης και την προστασία του περιβάλλοντος» (Α' 105).

31. Τον ν. 4978/2022 «Κύρωση Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων» (Α' 190).

32. Το άρθρο 90 του Κώδικα νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα κυβερνητικά όργανα (π.δ. 63/2005, Α' 98), το οποίο διατηρήθηκε σε ισχύ με την περ. 22 του άρθρου 119 του ν. 4622/2019.

33. Το π.δ. 70/2015 (Α' 114) περί ανασύστασης υπουργείων και μετονομασίας του Υπουργείου Παραγωγικής Ανασυγκρότησης, Περιβάλλοντος και Ενέργειας σε Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

34. Το π.δ. 142/2017 «Οργανισμός του Υπουργείου Οικονομικών (Α' 181).

35. Το π.δ. 5/2022 «Οργανισμός του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων» (Α' 15).

36. Το π.δ. 132/2017 «Οργανισμός του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας (Υ.Π.ΕΝ.)» (Α' 160).

37. Το π.δ. 77/2023 «Σύσταση Υπουργείου & μετονομασία Υπουργείων - Σύσταση, κατάργηση και μετονομασία Γενικών & Ειδικών Γραμματειών - Μεταφορά αρμοδιοτήτων, υπηρεσιακών μονάδων, θέσεων προσωπικού και εποπτευόμενων φορέων» (Α' 130).

38. Το π.δ. 82/2023 «Μετονομασία Υπουργείου - Σύσταση και μετονομασία Γενικών Γραμματειών - Μεταφορά αρμοδιοτήτων, υπηρεσιακών μονάδων και θέσεων προσωπικού - Τροποποίηση και συμπλήρωση του π.δ. 77/2023 (Α' 130) - Μεταβατικές διατάξεις» (Α' 139).

39. Το π.δ. 79/2023 «Διορισμός Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών» (Α' 131).

40. Το π.δ. 27/2025 «Διορισμός Υπουργών, Αναπληρωτή Υπουργού, Υφυπουργών και Αντιπροέδρου της Κυβέρνησης» (Α' 44).

41. Το π.δ. 12/2020 «Οργανισμός Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος» (Α' 17).

42. Την υπό στοιχεία 59886/ΕΥΚΕ913/11.6.2020 απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Οικονομικών «Λειτουργία του Πληροφοριακού Συστήματος Σώρευσης Κρατικών Ενισχύσεων Ήσσονος Σημασίας» (Β' 2417 και Β' 3968).

43. Την υπό στοιχεία ΥΠΕΝ/ΕΣΠΑΕΝ/26691/426/13.3.2023 κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Περιβάλλοντος και Ενέργειας και της Υφυπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας «Ορισμός του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας ως φορέα υλοποίησης για δράσεις εξοικονόμησης ενέργειας στις επιχειρήσεις του τριτογενή τομέα και του τουρισμού», όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει (Β' 1640).

44. Την υπό στοιχεία Υ21/22.12.2025 απόφαση του Πρωθυπουργού «Ανάθεση αρμοδιοτήτων στον Αναπληρωτή Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Νικόλαο Παπαθανάση» (Β' 7190).

45. Την υπό στοιχεία ΥΠΕΝ/ΥΠΡΓ/37371/2512/4.04.2025 κοινή απόφαση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας «Ανάθεση αρμοδιοτήτων στον Υφυπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Νικόλαο Τσάφο» (Β' 1660).

46. Την υπ' αρ. 134453/23.12.2015 κοινή υπουργική απόφαση «Ρυθμίσεις για τις πληρωμές των δαπανών του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων - ΠΔΕ (τροποποίηση της κοινής υπουργικής απόφασης 46274/26.9.2014 (Β' 2573)» (Β' 2857).

47. Την υπ' αρ. 35259/24.03.2021 κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Σύσταση και Λειτουργία Λογαριασμού για την εθνική χρηματοδότηση των έργων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης» (Β' 1197).

48. Την υπό στοιχεία 119126 ΕΞ 2021/2021 απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών «Σύστημα διαχείρισης και ελέγχου των Δράσεων και των Έργων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας» (Β' 4498), όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει.

49. Την υπ' αρ. 119138/28.09.2021 (Β' 4499) απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών περί συμπλήρωσης και εξειδίκευσης των αρμοδιοτήτων της Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού Ταμείου Ανάκαμψης του Υπουργείου Οικονομικών.

50. Την υπό στοιχεία 120141 ΕΞ 2021/2021 απόφαση του Διοικητή της Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού Ταμείου Ανάκαμψης «Έγκριση του Εγχειριδίου Διαδικασιών του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου του Ταμείου Ανάκαμψης, δυνάμει της υπό στοιχεία 119126 ΕΞ 2021/2021 απόφασης του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών».

51. Την υπό στοιχεία 71693 ΕΞ 2023/09.05.2023 απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών «Διαδικασίες επιβολής δημοσιονομικών διορθώσεων αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών από πόρους του κρατικού προϋπολογισμού στο πλαίσιο Δράσεων και Έργων που χρηματοδοτούνται από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας» (Β' 3079).

52. Το υπό στοιχεία 115150/ΕΥΚΕ 4023/02.11.2016 έγγραφο της Ειδικής Υπηρεσίας Κρατικών Ενισχύσεων «Οδηγίες αναφορικά με την αξιολόγηση πλήρωσης του κριτηρίου συμβατότητας των πράξεων με τους κανόνες των Κρατικών Ενισχύσεων».

53. Το υπό στοιχεία 42649/ΕΥΚΕ 5351/13.05.2017 έγγραφο της ΕΥΚΕ «Διευκρινίσεις σχετικά με ζητήματα εφαρμογής του Καν. Ε.Ε. 651/2014, ως προς τον χαρακτηρισμό μιας επιχείρησης ως προβληματικής».

54. Την υπ' αρ. 34584/05.04.2019 (ΑΔΑ: ΩΘΜΦΗ-9ΚΦ) Εγκύκλιο της Κεντρικής Μονάδας Κρατικών Ενισχύσεων.

55. Την υπό στοιχεία 31506/ΕΞ ΥΠΟΙΚ 27.02.2024 γνωμοδότηση της Κεντρικής Μονάδας Κρατικών Ενισχύσεων, της Γενικής Γραμματείας Οικονομικής Πολιτικής του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών.

56. Την υπ' αρ. 106/2024 γνωμοδότηση της Κεντρικής Μονάδας Κρατικών Ενισχύσεων, της Γενικής Γραμματείας Οικονομικής Πολιτικής και Στρατηγικής του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, η οποία μας κοινοποιήθηκε με το από 25.09.2024 μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

57. Την υπό στοιχεία 052/2025/ΕΞ ΥΠΕΘΟΟ 102452/12.06.2025 γνωμοδότηση της Κεντρικής Μονάδας Κρατικών Ενισχύσεων, της Γενικής Γραμματείας Οικονομικής Πολιτικής και Στρατηγικής του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών

58. Την υπό στοιχεία 18518/ΕΞ ΥΠΟΙΚ 5.2.2024 ΑΔΑ 603ΚΗ-Χ3Β απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών «Ένταξη του Έργου «Sub1. Ενεργειακή απόδοση επιχειρήσεων του τριτογενούς τομέα» της Δράσης με ID “16874 - Εξοικονομώ επιχειρώντας”» (Κωδικός ΟΠΣ 5220991) στο Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

59. Την υπό στοιχεία 33566/ΕΞ ΥΠΟΙΚ 1.3.2024 απόφαση έγκρισης της πρόσκλησης «Πρόγραμμα Εξοικονομώ- Επιχειρώ» του Έργου «Sub1. Ενεργειακή απόδοση επιχειρήσεων του τριτογενούς τομέα» (Κωδικός ΟΠΣ 5220991), της Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού Ταμείου Ανάκαμψης.

60. Την υπό στοιχεία ΥΠΟΙΚ 45335 ΕΞ/28.03.2024 θετική γνώμη για την τροποποίηση (1η) της πρόσκλησης του Προγράμματος «Εξοικονομώ - Επιχειρώ» του Έργου «Sub1. Ενεργειακή απόδοση επιχειρήσεων του τριτογενούς τομέα» (Κωδικός ΟΠΣ ΤΑ 5220991).

61. Την υπό στοιχεία ΥΠΟΙΚ 56438/18.04.24 2η έγκριση τροποποίησης (1ης) της πρόσκλησης του Προγράμματος «Εξοικονομώ -Επιχειρώ» του Έργου «Sub1. Ενεργειακή απόδοση επιχειρήσεων του τριτογενούς τομέα» (Κωδικός ΟΠΣ ΤΑ 5220991).

62. Την υπό στοιχεία ΥΠΕΘΟΟ 180429/ΕΞ 2.12.2024 2η έγκριση τροποποίησης (2ης) της πρόσκλησης του Προγράμματος «Εξοικονομώ -Επιχειρώ» του Έργου «Sub1. Ενεργειακή απόδοση επιχειρήσεων του τριτογενούς τομέα» (Κωδικός ΟΠΣ ΤΑ 5220991).

63. Την υπό στοιχεία ΥΠΟΙΚ 180524/15.10.2025 απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών «Τροποποίηση απόφασης ένταξης του Έργου “Sub1. Ενεργειακή απόδοση επιχειρήσεων του τριτογενούς τομέα” της Δράσης με ID “16874 - Εξοικονομώ επιχειρώντας”» (Κωδικός ΟΠΣ 5220991) στο Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

64. Την υπό στοιχεία ΥΠΕΘΟΟ 63872/23.04.2026 έγκριση τροποποίησης (3ης) της πρόσκλησης του Προγράμματος «Εξοικονομώ -Επιχειρώ» του Έργου «Sub1. Ενεργειακή απόδοση επιχειρήσεων του τριτογενούς τομέα» (Κωδικός ΟΠΣ ΤΑ 5220991).

65. Την υπό στοιχεία ΥΠΕΘΟΟ 103292/26.06.2026 2η Τροποποίηση της απόφασης ένταξης του Έργου «Sub1. Ενεργειακή απόδοση επιχειρήσεων του τριτογενούς τομέα» (κωδικός ΟΠΣ ΤΑ 5220991) στο Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της Δράσης με ID “16874 - Εξοικονομώ επιχειρώντας”.

66. Την υπό στοιχεία ΥΠΕΘΟΟ 110083/07.07.2026 έγκριση τροποποίησης (4ης) της πρόσκλησης του Προγράμματος «Εξοικονομώ -Επιχειρώ» του Έργου “Sub1. Ενεργειακή απόδοση επιχειρήσεων του τριτογενούς τομέα”» (Κωδικός ΟΠΣ ΤΑ 5220991).

67. Την υπό στοιχεία ΥΠΕΝ/ΔΕΠΕΑ/26201/171/8.03.2024 κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Περιβάλλοντος και Ενέργειας και της Υφυπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας «Πρόγραμμα για την βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης επιχειρήσεων του τριτογενούς τομέα» (Β' 1650), όπως έχει τροποποιηθεί από τις υπό στοιχεία ΥΠΕΝ/ΔΕΠΕΑ/51978/755/15.05.2024 (Β' 2902), ΥΠΕΝ/ΔΕΠΕΑ/134093/2291/05.12.2024 (Β' 6647) και ΥΠΕΝ/ΔΕΠΕΑ/61012/390/30.05.2026 (Β' 3149) κοινές αποφάσεις των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Περιβάλλοντος και Ενέργειας και του Υφυπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας και ισχύει.

68. Την υπό στοιχεία ΥΠΕΝ/ΔΠΔΑ/68713/27.06.2025 εισήγηση της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας της περ. ε' της παρ. 5 του άρθρου 24 του ν. 4270/2014, σύμφωνα με την οποία με την προτεινόμενη ΚΥΑ δεν προκύπτει επιβάρυνση στον κρατικό προϋπολογισμό πέραν αυτής που είχε προσδιοριστεί με την υπό στοιχεία ΥΠΕΝ/ΔΠΔΑ/23483/557/5.03.2024 εισήγηση ΓΔΟΥ ΥΠΕΝ.

69. Την υπό στοιχεία ΥΠΕΝ/ΔΠΔΑ/46147/24.04.2026 εισήγηση της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας της περ. ε' της παρ. 5 του άρθρου 24 του ν. 4270/2014, σύμφωνα με την οποία με την προτεινόμενη κοινή υπουργική απόφαση δεν προκαλείται πρόσθετη επιβάρυνση για τον κρατικό προϋπολογισμό και, συγκεκριμένα, για το ΑΠΔΕ αρμοδιότητας ΥΠΕΝ ή για τον προϋπολογισμό φορέα εποπτευόμενου από το ΥΠΕΝ ή για το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο.

70. Την υπό στοιχεία ΥΠΕΝ/ΔΠΔΑ/73228/01.07.2026 εισήγηση της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας της περ. ε' της παρ. 5 του άρθρου 24 του ν. 4270/2014, σύμφωνα με την οποία ο συνολικός προϋπολογισμός του έργου μειώνεται στο ποσό των €178.435.138,21 εκ. και αλλάζει το χρηματοδοτικό σχέδιο του έργου με το εθνικό σκέλος να επιβαρύνεται με το επιπλέον ποσό των €109.558.465,79 εκ. (συνολικά €138.204.210,37) και με τη συνεισφορά του Ταμείου Ανάκαμψης να μειώνεται κατά €111.377.319,58 και να διαμορφώνεται στα €40.230.927,84 εκ. Συνεπεία των ανωτέρω, δεν προκαλείται επιπρόσθετη δημοσιονομική επιβάρυνση στον κρατικό προϋπολογισμό και σε κάθε περίπτωση η προτεινόμενη αυξομείωση γίνεται τηρουμένων των εκάστοτε τιθέμενων δημοσιονομικών ορίων του τρέχοντος έτους καθώς και του ΠΔΠ 2027-2030.

71. Το γεγονός ότι οι διατάξεις της παρούσας δεν αφορούν σε διοικητική διαδικασία για την οποία υπάρχει υποχρέωση καταχώρισης στο ΕΜΔΔ-ΜΙΤΟΣ, αποφασίζουμε:

Την τροποποίηση της υπό στοιχεία ΥΠΕΝ/ΔΕΠΕΑ/26201/171/8.03.2024 κοινής απόφασης των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Περιβάλλοντος και Ενέργειας και της Υφυπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας «Πρόγραμμα για την βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης επιχειρήσεων του τριτογενούς τομέα» (Β' 1650), ως εξής:

1. Στο Κεφάλαιο 1.2 «ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ»,

Η συνολική δημόσια δαπάνη των δράσεων της Πρόσκλησης μειώνεται σε 173.844.700,37€ και το Κεφάλαιο 1.2 τροποποιείται ως εξής:

«1.2 ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

Η Δράση «Εξοικονομώ Επιχειρώ» χρηματοδοτείται κατά κύριο λόγο από το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και ειδικότερα στο πλαίσιο:

- του Άξονα 1.2: Ενεργειακή αναβάθμιση του κτιριακού αποθέματος της χώρας και χωροταξική μεταρρύθμιση

- του Πυλώνα Ανάκαμψης 1: «Πράσινη Μετάβαση»

- της Δράσης 16874: Εξοικονομώ επιχειρώντας

Η συνολική Δημόσια Δαπάνη των δράσεων της παρούσας πρόσκλησης, ανέρχεται σε 173.844.700,37€, συγχρηματοδοτείται από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας για την περίοδο 2022-2025 και το εθνικό σκέλος του ΠΔΕ από το οποίο κατά μέγιστο:

α) 90% του Προϋπολογισμού της Δράσης θα διατεθεί στις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον κλάδο του Τουρισμού, στους επιλέξιμους ΚΑΔ της παρούσας πρόσκλησης, και

β) 90% του Προϋπολογισμού της Δράσης θα διατεθεί στις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον κλάδο του Εμπορίου και των Υπηρεσιών, στους επιλέξιμους ΚΑΔ της παρούσας πρόσκλησης.

Τα ανωτέρω ποσοστά επανεξετάζονται στην περίπτωση που μένουν αδιάθετα ποσά.

Επιπλέον, οι διαθέσιμοι πόροι του Προγράμματος δύνανται να προσαυξηθούν, σε περίπτωση μεγάλου όγκου αιτήσεων και εξάντλησης των πόρων αυτής.

Η διαδικασία αξιολόγησης πραγματοποιείται μέσω της μεθόδου άμεσης αξιολόγησης.

Η εφαρμογή μέτρων ενεργειακής απόδοσης στις επιχειρήσεις μπορεί να συνεισφέρει σημαντικά στην επίτευξη των εθνικών στόχων για την εξοικονόμηση ενέργειας. Ως εκ τούτου, είναι σημαντικό να ενισχυθούν οι παρεμβάσεις για βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των επιχειρήσεων της χώρας. Στο πλαίσιο αυτό η εξοικονόμηση αναμένεται να προκύψει από:

α) την ενεργειακή αναβάθμιση της κτιριακής υποδομής με παρεμβάσεις στο κτιριακό κέλυφος, αναβάθμιση εσωτερικών ηλεκτρικών εγκαταστάσεων, αναβάθμιση συστημάτων ψύξης/θέρμανσης, αναβάθμιση ή και ένταξη νέων υλικών και εξοπλισμού για τη μείωση των απωλειών ενέργειας, αναβάθμιση εξοπλισμού φωτισμού, κ.λπ., και

β) με την εγκατάσταση και πιστοποίηση συστημάτων διαχείρισης ενέργειας και διατάξεων αυτοματισμού.

Η δράση εντάσσεται στον Πυλώνα «Πράσινη Μετάβαση» του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, στην κατηγορία Α.2 Ανακαίνιση και στον Τομέα «Επενδύσεις στην Ενεργειακή Απόδοση» και θα υλοποιηθεί σε εθνικό επίπεδο.

Η δράση υλοποιείται σε όλα τα στάδια (υποβολή, αξιολόγηση, ενστάσεις, υπαγωγή, έλεγχος, πιστοποίηση, τροποποίηση, πληρωμή, έλεγχος μακροχρονίων υποχρεώσεων κ.λ.π.) μέσω Πληροφοριακού Συστήματος για τη διαχείριση της παρούσας δράσης του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΠΣΥΠΕΝ), η πρόσβαση στο οποίο θα δίνεται στους δικαιούχους των ενισχύσεων μέσω ειδικής ιστοσελίδας και στο οποίο υποχρεωτικά οι δικαιούχοι των ενισχύσεων θα υποβάλλουν το σύνολο των αιτημάτων (π.χ. αιτήματα υποβολών, ενστάσεις, αιτήματα ελέγχου, αιτήματα τροποποίησης κ.λ.π.).

Η υλοποίηση της δράσης αναμένεται να συμβάλει στον συνολικό στόχο μείωσης της ετήσιας κατανάλωση πρωτογενούς ενέργειας κατά 380GWh, με αποτέλεσμα την αντίστοιχη μείωση των ετήσιων εκπομπών αερίων θερμοκηπίου κατά 90% CO₂eq, που αντιστοιχεί σε μια μέση μείωση του GHG κατά 35%.

Οι αιτήσεις υποβάλλονται από τις 12 Μαρτίου 2024 έως και την εξάντληση της διαθέσιμης Δημόσιας Δαπάνης. Μετά την εξάντληση του διαθέσιμου προϋπολογισμού, οι υπόλοιπες οριστικά υποβληθείσες αιτήσεις παραμένουν στο σύστημα ως επιλαχούσες αιτήσεις με βάση την χρονοσήμανση που έλαβαν κατά την υποβολή τους. Με την ολοκλήρωση του διαστήματος υποβολής αιτήσεων, παύει η δυνατότητα υποβολής αίτησης (χρονοσήμανση και απόδοση κωδικού αίτησης). Οι αιτήσεις που δεν έχουν δεσμεύσει πόρους βάσει των παραπάνω και στο πλαίσιο της χρονικής προτεραιότητας παραμένουν στο πληροφοριακό σύστημα ως

επιλαχούσες. Σε κάθε περίπτωση, για τις υποβληθείσες αιτήσεις εξακολουθεί να ισχύει η διαδικασία υποβολής ΠΕΑ και λοιπών ελέγχων. Για τις αιτήσεις αυτές, μετά το πέρας του διαστήματος υποβολής ΠΕΑ και μετά την υποβολή τυχόν ενστάσεων, καταρτίζεται πίνακας επιλαχουσών αιτήσεων σε οριστική υποβολή με βάση την χρονική τους προτεραιότητα, βάσει του οποίου δύνανται να απορροφούνται αιτήσεις και να εντάσσονται στο πρόγραμμα σε περίπτωση ύπαρξης πόρων.

Το ΥΠΕΝ διατηρεί το δικαίωμα τροποποίησης των ανωτέρω ημερομηνιών και κατανομής των ποσών με βάση την πορεία υλοποίησης των έργων. Κάθε τροποποίηση των ανωτέρω στοιχείων θα δημοσιεύεται στις ιστοσελίδες: (<https://exoikonomoerixeiro.energy-invest.gov.gr>), ΤΕΕ (<https://web.tee.gr/>)

Οι προτάσεις που θα υποβληθούν θα πρέπει να συνεισφέρουν στην εκπλήρωση των σχετικών δεικτών παρακολούθησης:

Τίτλος και περιγραφή Δράσης	ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ - ΕΠΙΧΕΙΡΩ
Τομείς	Επιλέξιμοι ΚΑΔ όπως ορίζονται στο Παράρτημα 5
Δείκτες	α) Τήρηση του χρονοδιαγράμματος β) Καταγραφή των ποσοστών απορρόφησης ανά έτος γ) Καταγραφή του ποσοστού των επενδυτικών δαπανών σε ψηφιακή αναβάθμιση
Γεωγραφικές Ενότητες υλοποίησης	Το σύνολο της Επικράτειας
Συνολική διαθέσιμη Δημόσια Δαπάνη	173.844.700,37€
Είδος παρεχόμενων ενισχύσεων	Επιχορήγηση
Καθεστώς ενίσχυσης	ΓΑΚ 651/2014, όπως αυτός ισχύει. Ειδικότερα, για την υλοποίηση του προγράμματος, εκτός των δαπανών συμβουλευτικών / υποστηρικτικών εργασιών, θα εφαρμοσθεί ο Γενικός Απαλλακτικός Κανονισμός κατά κατηγορίες/General Block Exemption Regulation-GBER (ΕΚ) 651/2014» και συγκεκριμένα κατά τα προβλεπόμενα των άρθρων 38 και 38α. Οι δαπάνες συμβουλευτικές / υποστηρικτικών εργασιών θα διατεθούν στο πλαίσιο του Κανονισμού ΕΕ/2023/2831 της Επιτροπής της 13ης Δεκεμβρίου 2023 σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (De Minimis). Η υλοποίηση του προγράμματος θα εξετάζεται διεξοδικά σε τακτά χρονικά διαστήματα, προκειμένου να επισημαίνονται και να διορθώνονται πιθανές δυσλειτουργίες ως προς τις ακολουθούμενες διαδικασίες, την πιθανή σύρρευση κρατικών ενισχύσεων, την κατανομή του προϋπολογισμού κλπ.
Ταμείο	Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας

2. Στο Κεφάλαιο 1.4 «ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ»,

Στο τελευταίο τμήμα του κεφαλαίου, η λήξη επιλεξιμότητας δαπανών των προτάσεων για τις αιτήσεις των οποίων η αξιολόγηση του επενδυτικού σχεδίου πραγματοποιείται με πιστοποιητικό ενεργειακής απόδοσης, τροποποιείται από 30.06.2026 σε 17.07.2026,

και το Κεφάλαιο 1.4 «ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ» τροποποιείται ως εξής:

«1.4 ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ

Οι επιλέξιμες δαπάνες διακρίνονται σε δαπάνες για την υλοποίηση των επεμβάσεων ενεργειακής αναβάθμισης, οι οποίες εμπίπτουν στον Γενικό Απαλλακτικό Κανονισμό, και λοιπές υποστηρικτικές δαπάνες (δηλαδή δαπάνες απαραίτητες για τη σύνταξη, την υποβολή και την παρακολούθηση της αίτησης καθώς και τον τελικό έλεγχο επίτευξης των ελάχιστων ενεργειακών στόχων), οι οποίες εμπίπτουν στον Κανονισμό De Minimis. Επιλέξιμες δαπάνες στο πλαίσιο του άρθρου 38 παρ. 3 είναι οι πρόσθετες επενδυτικές δαπάνες που απαιτούνται ώστε να επιτευχθεί το υψηλότερο επίπεδο ενεργειακής απόδοσης. Καθορίζονται συγκρίνοντας το κόστος της επένδυσης με το κόστος του αντιπαραδείγματος το οποίο θα προέκυπτε εάν δεν είχε χορηγηθεί η ενίσχυση, ως εξής: α) αν το αντιπρόδειγμα συνίσταται στην πραγματοποίηση επένδυσης χαμηλότερης ενεργειακής απόδοσης που αντιστοιχεί στη συνήθη εμπορική πρακτική στον συγκεκριμένο τομέα ή στο πλαίσιο της συγκεκριμένης δραστηριότητας, οι επιλέξιμες δαπάνες συνίστανται στη διαφορά μεταξύ του κόστους της επένδυσης για την οποία χορηγείται κρατική ενίσχυση και του κόστους της επένδυσης χαμηλότερης ενεργειακής απόδοσης· β) αν το αντιπρόδειγμα συνίσταται στην πραγματοποίηση της ίδιας επένδυσης σε μεταγενέστερη χρονική στιγμή, οι επιλέξιμες δαπάνες συνίστανται στη διαφορά μεταξύ του κόστους της επένδυσης για την οποία χορηγείται κρατική ενίσχυση και της καθαρής παρούσας αξίας του κόστους της μεταγενέστερης επένδυσης, με αναγωγή κατά τον χρόνο κατά τον οποίο θα πραγματοποιούνταν η ενισχυόμενη επένδυση· γ) αν το αντιπρόδειγμα συνίσταται στη διατήρηση των υφιστάμενων εγκαταστάσεων και του υφιστάμενου εξοπλισμού σε λειτουργία, οι επιλέξιμες δαπάνες συνίστανται στη διαφορά μεταξύ του κόστους της επένδυσης για την οποία χορηγείται κρατική ενίσχυση και της καθαρής παρούσας αξίας της επένδυσης στη συντήρηση, επισκευή και εκσυγχρονισμό της υφιστάμενης εγκατάστασης και του υφιστάμενου εξοπλισμού, με αναγωγή κατά τον χρόνο κατά τον οποίο θα πραγματοποιούνταν η ενισχυόμενη επένδυση· δ) στην περίπτωση εξοπλισμού που αποτελεί αντικείμενο σύμβασης χρηματοδοτικής μίσθωσης, οι επιλέξιμες δαπάνες συνίστανται στη διαφορά, από άποψη καθαρής παρούσας αξίας, μεταξύ της μίσθωσης του εξοπλισμού για τον οποίο χορηγείται κρατική ενίσχυση και της μίσθωσης του λιγότερο ενεργειακά αποδοτικού εξοπλισμού που θα μισθωνόταν εάν δεν είχε χορηγηθεί η ενίσχυση· το κόστος μίσθωσης δεν περιλαμβάνει δαπάνες που σχετίζονται με τη λειτουργία του εξοπλισμού ή της εγκατάστασης (κόστος καυσίμων, ασφάλιση, συντήρηση, άλλα αναλώσιμα), ανεξάρτητα από το αν καλύπτονται από τη σύμβαση χρηματοδοτικής μίσθωσης. Σε όλες τις περιπτώσεις που απαριθμούνται στο πρώτο εδάφιο, το αντιπρόδειγμα αντιστοιχεί σε επένδυση με συγκρίσιμη παραγωγική ικανότητα και διάρκεια που συμμορφώνεται με τα ήδη ισχύοντα ενωσιακά πρότυπα. Το αντιπρόδειγμα πρέπει να είναι αξιόπιστο υπό το πρίσμα των νομικών απαιτήσεων, των συνθηκών της αγοράς και των κινήτρων που παρέχει το σύστημα εμπορίας εκπομπών της ΕΕ (ΣΕΔΕ της ΕΕ). Όταν η επένδυση συνίσταται σε σαφώς προσδιορίσιμη επένδυση που αποσκοπεί αποκλειστικά στη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης, για την οποία δεν υπάρχει λιγότερο ενεργειακά αποδοτικό αντιπρόδειγμα όσον αφορά την επένδυση, επιλέξιμες δαπάνες είναι οι συνολικές επενδυτικές δαπάνες.

Στην περίπτωση του άρθρου 38α επιλέξιμες δαπάνες είναι οι συνολικές επενδυτικές δαπάνες. Η ενίσχυση επιφέρει βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης του κτιρίου, μετρούμενη ως πρωτογενής ενέργεια, τουλάχιστον κατά: i) 20 % σε σύγκριση με την κατάσταση πριν από την επένδυση στην περίπτωση ανακαίνισης υφιστάμενων κτιρίων, ή ii) κατά 10 % σε σύγκριση με την κατάσταση πριν από την επένδυση στην περίπτωση μέτρων ανακαίνισης που αφορούν την εγκατάσταση ή την αντικατάσταση ενός μόνο τύπου δομικών στοιχείων, όπως ορίζονται στο άρθρο 2 σημείο 9) της οδηγίας 2010/31/ΕΕ, και αυτά τα στοχευμένα μέτρα ανακαίνισης δεν αντιπροσωπεύουν περισσότερο από το 30 % του μέρους του προϋπολογισμού του καθεστώτος που αφορά τα μέτρα ενεργειακής απόδοσης, ή iii) κατά 10 % σε σύγκριση με το κατώτατο όριο που έχει καθοριστεί για τις απαιτήσεις για κτίρια με σχεδόν μηδενική κατανάλωση ενέργειας στο πλαίσιο των εθνικών μέτρων μεταφοράς της οδηγίας 2010/31/ΕΕ στην περίπτωση νέων κτιρίων. Η αρχική ζήτηση πρωτογενούς ενέργειας και η εκτιμώμενη βελτίωση προσδιορίζονται με βάση πιστοποιητικό ενεργειακής απόδοσης ή ενεργειακό έλεγχο, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 12) της οδηγίας 2010/31/ΕΕ. Η ενίσχυση που χορηγείται για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης του κτιρίου μπορεί να συνδυάζεται με ενισχύσεις για ένα από τα ακόλουθα μέτρα ή το σύνολό τους: α) την εγκατάσταση ολοκληρωμένου επιτόπιου εξοπλισμού για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, θέρμανσης ή ψύξης από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας,

συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, φωτοβολταϊκών συλλεκτών και αντλιών θερμότητας· β) την εγκατάσταση εξοπλισμού για την αποθήκευση της ενέργειας που παράγεται από τις επιτόπιες εγκαταστάσεις ανανεώσιμης ενέργειας. Ο εξοπλισμός αποθήκευσης απορροφά τουλάχιστον το 75 % της ενέργειάς του από άμεσα συνδεδεμένη εγκατάσταση παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, σε ετήσια βάση· γ) τη σύνδεση με ενεργειακά αποδοτικό σύστημα τηλεθέρμανσης και/ή τηλεψύξης και συναφή εξοπλισμό· δ) την κατασκευή και εγκατάσταση υποδομής επαναφόρτισης για χρήση από τους χρήστες του κτιρίου, και συναφών υποδομών, όπως η υποδομή αγωγών καλωδίωσης, όταν οι χώροι στάθμευσης βρίσκονται είτε εντός του κτιρίου είτε σε παρακείμενο χώρο· ε) την εγκατάσταση εξοπλισμού για την ψηφιοποίηση του κτιρίου, ιδίως για την αύξηση της ευφυούς ετοιμότητάς του, συμπεριλαμβανομένων της παθητικής εσωτερικής ενσυρμάτωσης ή της δομημένης καλωδίωσης για δίκτυα δεδομένων και του βοηθητικού τμήματος της ευρυζωνικής υποδομής στην ιδιωτική έκταση στην οποία βρίσκεται το κτίριο, αλλά εξαιρουμένης της ενσυρμάτωσης ή της καλωδίωσης για δίκτυα δεδομένων εκτός της ιδιωτικής έκτασης· στ) επενδύσεις σε πράσινες στέγες και εξοπλισμό για τη συγκράτηση και τη χρήση των όμβριων υδάτων. Σε περίπτωση οποιωνδήποτε συνδυασμένων εργασιών αυτού του είδους, όπως καθορίζονται στα στοιχεία α) έως στ), το σύνολο των επενδυτικών δαπανών για τις διάφορες εγκαταστάσεις και τον εξοπλισμό συνιστά τις επιλέξιμες δαπάνες. Οι δαπάνες που δεν συνδέονται άμεσα με την επίτευξη υψηλότερου επιπέδου ενεργειακής απόδοσης ή περιβαλλοντικών επιδόσεων δεν είναι επιλέξιμες.

Δαπάνες για την υλοποίηση επεμβάσεων ενεργειακής αναβάθμισης

Τηρουμένων των ανωτέρω, επιλέξιμες παρεμβάσεις είναι οι ακόλουθες:

- παρεμβάσεις ενεργειακής αναβάθμισης κτιριακού κελύφους, όπως θερμομόνωση αδιαφανών δομικών στοιχείων, αντικατάσταση διαφανών δομικών στοιχείων, εγκατάσταση συστημάτων σκίασης,
- παρεμβάσεις ενεργειακής αναβάθμισης συστήματος φωτισμού, εσωτερικού και εξωτερικού, όπως αντικατάσταση φωτιστικών σωμάτων από νέα τεχνολογίας LED, εγκατάσταση αυτοματισμών σύζευξης τεχνητού με φυσικό φωτισμό, εγκατάσταση αυτοματισμών μείωσης κατανάλωσης λόγω απουσίας/παρουσίας χρηστών,
- παρεμβάσεις εξοικονόμησης ενέργειας σε συστήματα θέρμανσης χώρων, όπως αντικατάσταση λεβήτων από αντλίες θερμότητας, ενίσχυση θερμομόνωσης δικτύων διανομής, αντικατάσταση τερματικών μονάδων από νέες ενεργειακά αποδοτικότερες,
- παρεμβάσεις εξοικονόμησης ενέργειας σε συστήματα ψύξης χώρων, όπως αντικατάσταση ψυκτών από νεότερης τεχνολογίας αντλίες θερμότητας ή ψύκτες, ενίσχυση θερμομόνωσης δικτύων διανομής, αντικατάσταση τερματικών μονάδων από νέες ενεργειακά αποδοτικότερες,
- παρεμβάσεις εξοικονόμησης ενέργειας σε συστήματα αερισμού χώρων, όπως αντικατάσταση Κ.Κ.Μ. από νεότερης τεχνολογίας που διαθέτουν ανάκτηση της ενέργειας του απορριπτόμενου αέρα, ενίσχυση θερμομόνωσης δικτύων διανομής, αντικατάσταση ανεμιστήρων μονάδων από νέες ενεργειακά αποδοτικότερες που ελέγχονται από ηλεκτρονικές διατάξεις (inverters),
- παρεμβάσεις εξοικονόμησης ενέργειας σε συστήματα ζεστού νερού χρήσης, όπως αντικατάσταση λεβήτων από αντλίες θερμότητας, με ή χωρίς ενίσχυση θερμομόνωσης δικτύων διανομής, αντικατάσταση μονάδων αποθήκευσης από νέες ενεργειακά αποδοτικότερες,
- εγκατάστασης ηλιοθερμικών συστημάτων,
- παρεμβάσεις αντικατάστασης ενεργοβόρου εξοπλισμού που αφορά την παραγωγική διαδικασία των παρεχόμενων κύριων υπηρεσιών (π.χ. φούρνοι, ψυγεία)
- εγκατάσταση συστήματος αντιστάθμισης
- εγκατάσταση συστημάτων αυτοματισμού, ελέγχου και διαχείρισης σε τοπικό και σε κεντρικό επίπεδο (Building Energy Management System, Energy Management System)

Δεν αποτελούν επιλέξιμες δαπάνες, μεταξύ άλλων:

- Οι δαπάνες που δεν συνδέονται άμεσα με την επίτευξη υψηλότερου επιπέδου ενεργειακής απόδοσης
- Η εγκατάσταση καυστήρων και λεβήτων ορυκτών καυσίμων
- Εργασίες συντήρησης
- Κινητά στοιχεία, μη μόνιμου χαρακτήρα (πχ κουρτίνες, εσωτερικές περσίδες, κ.λπ.)
- Λοιπός εξοπλισμός που δε συμβάλει στην ενεργειακή αναβάθμιση του κτιρίου
- Δαπάνες για συμπαραγωγή ηλεκτρισμού και θερμότητας και των ενισχύσεων για τηλεθέρμανση και/ή τηλεψύξη
- Εργοδοτικές εισφορές για κατασκευαστικές εργασίες και οι δαπάνες που αφορούν σε δασμούς, και τέλη
- Η εγκατάσταση φωτοβολταϊκών συστημάτων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας.
- Λοιπές υποστηρικτικές δαπάνες

Στο πλαίσιο της Δράσης αποτελούν επιλέξιμες δαπάνες αυτές για την παροχή των ακόλουθων υποστηρικτικών υπηρεσιών:

α) Υπηρεσίες Ενεργειακού Ελεγκτή, όπως ορίζεται από τον ν. 4342/2015 και τη σχετική Υ.Α..

ι. Προκαταρκτικές Ενέργειες Σύνταξης Αίτησης

Διενέργεια Ενεργειακού Ελέγχου βάσει του ν.4342/2015 από Ενεργειακούς Ελεγκτές εγγεγραμμένους στο μητρώο ενεργειακών ελεγκτών του ΥΠΕΝ, κατά τη σύνταξη και υποβολή της πρότασης - Θέσπιση Ενεργειακού Στόχου.

Υποβολή της Έκθεσης Αναφοράς Ενεργειακού Ελέγχου στο "ΑΡΧΕΙΟ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΩΝ ΕΛΕΓΧΩΝ" του ΥΠΕΝ
Επισημαίνεται ότι οι υπηρεσίες της παρ. α) σημείο ι) δεν συνιστούν επιλέξιμες δαπάνες στην περίπτωση των Πολύ Μεγάλων Επιχειρήσεων, για τις οποίες υφίσταται εκ του νόμου υποχρέωση διενέργειας Ενεργειακού Ελέγχου βάσει του άρθρου 10 του ν. 4342/2015.

ii. Αποτίμηση του Ενεργειακού Στόχου μετά την ολοκλήρωση των παρεμβάσεων

Διενέργεια Ενεργειακού Ελέγχου βάσει του ν. 4342/2015 από Ενεργειακούς Ελεγκτές εγγεγραμμένους στο μητρώο ενεργειακών ελεγκτών του ΥΠΕΝ, μετά την ολοκλήρωση της υλοποίησης των παρεμβάσεων.

Υποβολή της Έκθεσης Αναφοράς Ενεργειακού Ελέγχου στο "ΑΡΧΕΙΟ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΩΝ ΕΛΕΓΧΩΝ" του ΥΠΕΚΑ.

β) Υπηρεσίες Ενεργειακού Επιθεωρητή, όπως ορίζεται από τον ν. 4122/2013 και τη σχετική υπ'αρ. 178581/30-06-2017 υπουργική απόφαση, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, για έκδοση Πιστοποιητικών Ενεργειακής Απόδοσης για τις περιπτώσεις κτιρίων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ΚΕνΑΚ.

ι. Προκαταρκτικές Ενέργειες Σύνταξης Αίτησης

Έκδοση Π.Ε.Α. από Ενεργειακούς Επιθεωρητές εγγεγραμμένους στο μητρώο ενεργειακών επιθεωρητών του ΥΠΕΝ κατά τη σύνταξη και υποβολή της πρότασης. Στο βασικό σενάριο υλοποίησης παρεμβάσεων θα περιλαμβάνονται το σύνολο ή όσες παρεμβάσεις, από τις επιλέξιμες, λαμβάνει υπόψη ο ΚΕΝΑΚ.

ii. Αποτίμηση του Ενεργειακού Στόχου μετά την ολοκλήρωση των παρεμβάσεων

Έκδοση Π.Ε.Α. από Πιστοποιημένους Ενεργειακούς Επιθεωρητές μετά την ολοκλήρωση της υλοποίησης των παρεμβάσεων.

γ) Εφαρμογή και Πιστοποίηση συστήματος ενεργειακής διαχείρισης σύμφωνα με το πρότυπο ISO 50001.

Περιλαμβάνεται η αμοιβή του φορέα πιστοποίησης της εφαρμογής του συστήματος

δ) Δαπάνες Συμβούλου Διοίκησης και Διαχείρισης της αίτησης

Περιλαμβάνονται οι δαπάνες του Συμβούλου για την προετοιμασία και υποβολή της αίτησης καθώς επίσης και για την διοίκηση και διαχείριση της κατά τη διάρκεια υλοποίησης και μέχρι την ολοκλήρωση της.

ε) Δαπάνες Μελετών

Περιλαμβάνονται οι δαπάνες για την εκπόνηση μελετών κάθε μορφής απαραίτητες για την υλοποίηση της έκθεσης αποτελεσμάτων του ενεργειακού ελέγχου σχετικές με τους σκοπούς της Δράσης.

Για τις λοιπές υποστηρικτικές δαπάνες επισημαίνονται τα εξής:

- Ο Ενεργειακός Έλεγχος διενεργείται από Ενεργειακό Ελεγκτή εγγεγραμμένο στο Μητρώο Ενεργειακών Ελεγκτών, σύμφωνα με τον ν. 4342/2015.

- Η έκδοση Πιστοποιητικού Ενεργειακής Απόδοσης (ΠΕΑ) διενεργείται από Ενεργειακό Επιθεωρητή, εγγεγραμμένο στο Μητρώο Ενεργειακών Επιθεωρητών.

- Η δαπάνη για το κόστος των Ενεργειακών Ελέγχων, των Ενεργειακών Επιθεωρήσεων προς έκδοση Πιστοποιητικών Ενεργειακής Απόδοσης (ΠΕΑ) για περιπτώσεις κτιρίων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ΚΕνΑΚ, η δαπάνη του Ενεργειακού Συμβούλου, οι δαπάνες για την εφαρμογή και πιστοποίηση συστήματος ενεργειακής διαχείρισης, καθώς και τυχόν δαπάνες απαιτούμενων υποστηρικτικών μελετών είναι επιλέξιμες.

- Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να τηρείται η νομοθεσία για το ασυμβίβαστο των ενεργειακών επιθεωρήσεων και το ασυμβίβαστο των ενεργειακών ελέγχων. Πιο συγκεκριμένα,

- κατ'εφαρμογή του ν. 4409/2016 (Α' 136), Μέρος ΙΙΙ, άρθρο 53:

- «1. Απαγορεύεται η διενέργεια ενεργειακής επιθεώρησης από Ενεργειακό Επιθεωρητή σε κτίριο ή κτιριακή μονάδα εφόσον:

- α) συμμετείχε στη μελέτη, κατασκευή, επίβλεψη, συντήρηση, ο ίδιος ή νομικό πρόσωπο του οποίου είναι μέλος ή εταίρος ή υπάλληλος,

- β) έχει δικαίωμα κυριότητας, νομής ή κατοχής, ο ίδιος, ή σύζυγος ή συγγενής του έως β' βαθμού ή νομικό πρόσωπο του οποίου ο ίδιος είναι μέλος ή εταίρος ή υπάλληλος»

- κατ'εφαρμογή του άρθρου 10 παρ. 17 του ν. 4342/2015 (Α' 143):

- «17. Η ιδιότητα του ενεργειακού ελεγκτή είναι ασυμβίβαστη με την ιδιότητα του δημοσίου υπαλλήλου ή υπαλλήλου νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου (ν.π.δ.δ.), με σχέση δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου αορίστου ή ορισμένου χρόνου.»

• Οι δαπάνες παροχής υπηρεσιών, παρακολούθησης και διαχείρισης της υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου είναι επιλέξιμες υπό τους ακόλουθους όρους:

• Να αφορούν στο χρονικό διάστημα από την ημερομηνία δημοσίευσης της πρόσκλησης και μέχρι την ολοκλήρωση της επένδυσης.

• Οι πιθανές δαπάνες διαμονής, μετακίνησης και λοιπές δαπάνες ταξιδιών των συμβούλων περιλαμβάνονται στη συνολική αμοιβή τους και δεν είναι επιλέξιμες ως διακριτές δαπάνες.

• Οι επιλέξιμες επιχορηγούμενες δαπάνες για τις συμβουλευτικές/υποστηρικτικές εργασίες στο σύνολό τους δε δύναται να υπερβαίνουν το επτά τοις εκατό (7%) του επιλέξιμου συνολικού Π/Υ του επενδυτικού σχεδίου, με ανώτατο σύνολο υποστηρικτικών δαπανών τις 30.000 €.

• Η τελική επιλεξιμότητα των δαπανών συνδέεται άμεσα με την κάλυψη του ενεργειακού στόχου που τίθεται είτε μέσω του ΠΕΑ, ή της έκθεσης αποτελεσμάτων του ενεργειακού ελέγχου σε συνδυασμό με τις εκθέσεις ολοκλήρωσης εργασιών, τα οποία θα πρέπει να υποβάλλονται ως παραδοτέα και θα ελέγχονται απολογιστικά μετά το πέρας των επεμβάσεων και σε κάθε περίπτωση πριν την εκταμίευση της τελικής δόσης του έργου.

Στον ακόλουθο Πίνακα παρουσιάζονται τα ανώτατα όρια κατανομής δαπανών ανά κατηγορία δαπάνης:

α/α	ΕΠΙΛΕΞΙΜΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΑΠΑΝΗΣ	ΑΝΩΤΑΤΟ ΟΡΙΟ ΚΑΤΑΝΟΜΗΣ ΔΑΠΑΝΩΝ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΑΠΑΝΗΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΑΝΩΤΑΤΟ ΟΡΙΟ
1	Ενεργειακή αναβάθμιση κτιριακών υποδομών (προμήθεια υλικών, δαπάνες τοποθέτησης) (άρθρο 38α ΓΑΚ- παράγραφος 1.5.2.2. του παρόντος Οδηγού)	100%	100 %
2	(α) Παρεμβάσεις εξοικονόμησης ενέργειας σε εγκαταστάσεις και εξοπλισμό παραγωγής (αντικατάσταση ενεργοβόρου εξοπλισμού παραγωγής ή/και προμήθεια νέου)	100%	
	(β) Παρεμβάσεις εξοικονόμησης ενέργειας σε εγκαταστάσεις διανομής ενέργειας & σε τελικούς ενεργειακούς καταναλωτές (προμήθεια εξοπλισμού, δαπάνες εγκατάστασης) (άρθρο 38 ΓΑΚ- παράγραφος 1.5.2.1. του παρόντος Οδηγού)	100 %	
3	Εγκατάσταση ηλιοθερμικών συστημάτων (άρθρο 38α ΓΑΚ- παράγραφος 1.5.2.2. του παρόντος Οδηγού)	15%	
4	Εγκατάσταση Building Energy Management System (προμήθεια εξοπλισμού, δαπάνες εγκατάστασης) (άρθρο 38α ΓΑΚ- παράγραφος 1.5.2.2 του παρόντος Οδηγού)	15%	
5	Εγκατάσταση Energy Management System (προμήθεια εξοπλισμού, δαπάνες εγκατάστασης) (άρθρο 38 ΓΑΚ- παράγραφος 1.5.2.2 του παρόντος Οδηγού)	10%	
6	Αμοιβή Ενεργειακού Ελεγκτή/ Ενεργειακού Επιθεωρητή (De Minimis)	7 %	7 %
7	Πιστοποίηση συστημάτων ενεργειακής διαχείρισης (Κανονισμός De Minimis)	2 %	
8	Αμοιβή συμβούλων διοίκησης (Κανονισμός De Minimis)	5 %	

Γενικές επισημάνσεις για τις δαπάνες

• Επιλέξιμες είναι οι παρεμβάσεις που συνεισφέρουν στην επίτευξη των ενεργειακών στόχων του προγράμματος, λαμβάνοντας υπόψη τα όρια του προϋπολογισμού που τίθενται στην παράγραφο 1.5.1 του παρόντος οδηγού.

• Δεν θεωρείται επιλέξιμο για συγχρηματοδότηση επενδυτικό σχέδιο του οποίου οι δαπάνες πραγματοποιούνται πριν από τον χρόνο έναρξης επιλεξιμότητας δαπανών. Έναρξη εργασιών πριν την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης έχει ως αποτέλεσμα την απόρριψη της αίτησης για το σύνολο της πρότασης.

• Όπου από το ισχύον θεσμικό πλαίσιο απαιτείται η έκδοση αδειών και εγκρίσεων για την πραγματοποίηση των παρεμβάσεων που περιλαμβάνονται στο ΕΣ, αυτές πρέπει να εξασφαλιστούν και να προσκομιστούν κατά την υποβολή του τελικού αιτήματος καταβολής της δημόσιας δαπάνης.

• Δεν είναι επιλέξιμες οι δαπάνες που αφορούν σε δασμούς, φόρους, τέλη, έξοδα αμοιβών εκτελωνιστή και εκτελωνισμού.

• Τα υλικά και τα συστήματα που θα χρησιμοποιηθούν για τις παρεμβάσεις πρέπει να φέρουν πιστοποίηση των ενεργειακών χαρακτηριστικών τους.

• Ο προμηθευόμενος εξοπλισμός πρέπει να είναι σύγχρονος, καινούργιος κι αμεταχείριστος και να περιέχεται στην κυριότητα της επιχείρησης.

• Η Επένδυση θα συμμορφώνεται με την τεχνική καθοδήγηση σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης, όσον αφορά τις αρχές της κυκλικής οικονομίας για την ανακύκλωση των αποβλήτων κατασκευών και σύμφωνα με την οδηγία για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων (2010/31/ΕΕ)", σύμφωνα με την Εκτελεστική Απόφαση (CID).

• Όλες οι δαπάνες εξετάζονται για την επιλεξιμότητά τους και το εύλογο του κόστους κατά τη διαδικασία επαλήθευσης - πιστοποίησής τους. Σε περίπτωση που οι δαπάνες που πιστοποιούνται δεν κριθούν επιλέξιμες ή/και εύλογες, θα γίνεται δεκτό μόνο το ποσό που χαρακτηρίζεται ως επιλέξιμο, εύλογο και σχετικό.

• Ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ) είναι επιλέξιμη δαπάνη, εφ' όσον ο Δικαιούχος δεν έχει δικαίωμα έκπτωσης του ΦΠΑ σύμφωνα με τις διατάξεις του κώδικα ΦΠΑ όπως εκάστοτε ισχύει. Ειδικότερα, είναι επιλέξιμη δαπάνη εφ' όσον βαρύνει δαπάνες που χρησιμοποιούνται για την άσκηση εξαιρούμενων ή απαλλασσόμενων του ΦΠΑ δραστηριοτήτων του Δικαιούχου.

• Στις περιπτώσεις που ο ΦΠΑ βαρύνει δαπάνες οι οποίες χρησιμοποιούνται τόσο για την άσκηση δραστηριοτήτων για τις οποίες δεν παρέχεται δικαίωμα έκπτωσης όσο και για την άσκηση δραστηριοτήτων για τις οποίες παρέχεται το σχετικό δικαίωμα, ο ΦΠΑ είναι επιλέξιμη δαπάνη κατά το ποσοστό που δεν μπορεί να ανακτηθεί. Σημειώνεται ότι, όταν ο ΦΠΑ είναι επιλέξιμη δαπάνη, συμπεριλαμβάνεται στον επιχορηγούμενο π/υ και σε καμία περίπτωση δεν τον προσauζάνει.

• Η τελική επιλεξιμότητα των δαπανών από την υλοποίηση των ενταγμένων προτάσεων θα επιβεβαιωθεί με επαλήθευση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου.

Ως ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας δαπανών ορίζεται:

1) για τις δαπάνες οι οποίες υπάγονται στο Γενικό Απαλλακτικό Κανονισμό, η ημερομηνία ηλεκτρονικής υποβολής της πρότασης στο Πρόγραμμα.

2) για τις δαπάνες οι οποίες υπάγονται στον Κανονισμό De minimis, η ημερομηνία προδημοσίευσης του Προγράμματος,

Ως ημερομηνία λήξης επιλεξιμότητας των δαπανών των προτάσεων, συμπεριλαμβανομένων των υποστηρικτικών δαπανών, ορίζεται η 17.07.2026 για τις αιτήσεις των οποίων η αξιολόγηση του επενδυτικού σχεδίου πραγματοποιείται με πιστοποιητικό ενεργειακής απόδοσης και η 30.07.2025 για τις αιτήσεις των οποίων η αξιολόγηση του επενδυτικού σχεδίου πραγματοποιείται με ενεργειακό έλεγχο.

Οι ενισχύσεις της παρούσας δράσης θα διατεθούν στο πλαίσιο:

• του Κανονισμού ΕΕ/2023/2831 της Επιτροπής της 13ης Δεκεμβρίου 2023 σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (De Minimis).

• του Κανονισμού (ΕΕ) αρ.651/2014 της Επιτροπής για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την κοινή αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της συνθήκης (ΓΑΚ), και συγκεκριμένα με βάση το Άρθρο 38 (Επενδυτικές ενισχύσεις για μέτρα ενεργειακής απόδοσης εκτός από μέτρα ενεργειακής απόδοσης σε κτίρια) και το Άρθρο 38α (Επενδυτικές ενισχύσεις για μέτρα ενεργειακής απόδοσης σε κτίρια).»

3. Στο Κεφάλαιο 1.12 «ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΠΡΑΞΕΩΝ»,

Η δεύτερη παράγραφος τροποποιείται ως εξής: «Η ολοκλήρωση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου του έργου δεν μπορεί να είναι μετά την 17/07/2026. Εντός της άνω προθεσμίας θα πρέπει να έχει ολοκληρωθεί:

• η υλοποίηση του συνόλου των παρεμβάσεων και η έκδοση των αντίστοιχων παραστατικών,

• η διενέργεια της 2ης ενεργειακής επιθεώρησης,

• η έκδοση παραστατικών τυχόν μελετών ή/και συμβουλευτικών υπηρεσιών.»

προστίθεται τρίτη παράγραφος: «Η καταχώρηση λοιπών απαιτούμενων δικαιολογητικών και παραστατικών και η υποβολή της αίτησης για έλεγχο επαλήθευσης και πιστοποίησης για την ολοκλήρωση του έργου θα πρέπει να έχει ολοκληρωθεί μέχρι τις 31/7/2026.»

και το Κεφάλαιο 1.12 «ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΠΡΑΞΕΩΝ» τροποποιείται ως εξής:

«1.12 ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΠΡΑΞΕΩΝ

Για την ολοκλήρωση του ΕΣ απαιτείται η αποτίμηση του ενεργειακού στόχου, ο οποίος έχει τεθεί κατά την υποβολή της πρότασης και αποτέλεσε το αντικείμενο αξιολόγησης του ΕΣ, με αποδεκτή απόκλιση προς τα κάτω έως και 20%, με την επιφύλαξη του ελάχιστου ενεργειακού στόχου, όπως ορίζεται στην Ενότητα 1.6.1.

Η αποτίμηση του ενεργειακού στόχου πραγματοποιείται μέσω δεύτερης ενεργειακής επιθεώρησης ή δεύτερου ενεργειακού ελέγχου, κατά περίπτωση, και την έκδοση του νέου Πιστοποιητικού Ενεργειακής Απόδοσης εφόσον πρόκειται για αναβάθμιση κτιριακών υποδομών που εμπίπτουν στις διατάξεις του ν.4122/2013. (βλ. παραγράφους α) ii & β) ii της ενότητας 1.4 ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ» του παρόντος οδηγού).

Η ολοκλήρωση του φυσικού και οικονομικού αντικείμενου του έργου δεν μπορεί να είναι μετά την 17/07/2026. Εντός της άνω προθεσμίας θα πρέπει να έχει ολοκληρωθεί:

- η υλοποίηση του συνόλου των παρεμβάσεων και η έκδοση των αντίστοιχων παραστατικών,
- η διενέργεια της 2ης ενεργειακής επιθεώρησης,
- η έκδοση παραστατικών τυχόν μελετών ή/και συμβουλευτικών υπηρεσιών.

Η καταχώρηση λοιπών απαιτούμενων δικαιολογητικών και παραστατικών και η υποβολή της αίτησης για έλεγχο επαλήθευσης και πιστοποίησης για την ολοκλήρωση του έργου θα πρέπει να έχει ολοκληρωθεί μέχρι τις 31/7/2026.

Η ολοκλήρωση έργου για το οποίο έχει επαληθευθεί και πιστοποιηθεί το φυσικό και οικονομικό αντικείμενο (έχει ολοκληρωθεί η επαλήθευση - πιστοποίηση ολοκλήρωσης) γίνεται από το Φορέα Υλοποίησης.

Σε περίπτωση που απαιτηθεί ανάκληση της Απόφασης Ένταξης, ο Φορέας Υλοποίησης εισηγείται στο αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας την έκδοση της σχετικής απόφασης.

Απαραίτητες προϋποθέσεις για την ολοκλήρωση και παραλαβή είναι:

- Το έργο να κριθεί ολοκληρωμένο.
- Η ύπαρξη άδειας λειτουργίας εν ισχύ, που να περιλαμβάνει την ενισχυόμενη, στο πλαίσιο της υλοποιηθείσας επένδυσης, δραστηριότητα.
- Η ύπαρξη υποδομών διευκόλυνσης της προσβασιμότητας των ΑμεΑ, βεβαιωμένη αρμοδίως από μηχανικό.
- Η επίτευξη του ενεργειακού στόχου σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 1.6.2 «Αποτίμηση Ενεργειακού Στόχου» του παρόντος οδηγού
- Ο καθορισμός της τελικά δικαιούμενης επιχορήγησης.

Επισημαίνονται τα εξής:

1. Ως ημερομηνία ολοκλήρωσης του φυσικού και οικονομικού αντικείμενου του έργου θα λαμβάνεται η ημερομηνία στην οποία πραγματοποιήθηκε η τελευταία ενέργεια από πλευράς Δικαιούχου που αφορούσε στην ολοκλήρωση του έργου του, συμπεριλαμβανομένου ενδεχόμενου ενεργειακού ελέγχου.

2. Ο Φορέας Υλοποίησης υποχρεούται στην παρακολούθηση και έλεγχο τακτοποίησης τυχόν εκκρεμοτήτων σχετικά με τις παραπάνω προϋποθέσεις ολοκλήρωσης και παραλαβής έργων των δικαιούχων εντός των καθορισμένων χρονικών διαστημάτων.

Στις περιπτώσεις που διαπιστωθεί μη τήρηση κάποιας ή κάποιων εκ των ως άνω προϋποθέσεων, ο φορέας υλοποίησης και διαχείρισης εισηγείται προς την ΔΕΠΕΑ την λήψη των απαιτούμενων, σύμφωνα με το ισχύον Θεσμικό Πλαίσιο μέτρων.

Η ολοκλήρωση του έργου πραγματοποιείται έπειτα από διοικητικό έλεγχο και σύνταξη της Έκθεσης Ελέγχου επαλήθευσης. Με βάση τα αποτελέσματα της οριστικής Έκθεσης Ελέγχου επί του Αιτήματος Τελικής Πληρωμής, αλλά και προηγούμενων Εκθέσεων Πιστοποίησης ενδιάμεσων πληρωμών, συντάσσεται από το Φορέα Υλοποίησης η Βεβαίωση Ολοκλήρωσης, η οποία εκδίδεται μέσω του ΠΣΥΠΕΝ και η οποία αποτελεί προϋπόθεση για την εκταμίευση του υπολειπόμενου ποσού προς τον δικαιούχο, λαμβάνοντας υπόψη τα ειδικότερα προβλεπόμενα από το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου του ΤΑΑ.

Με τη Βεβαίωση αυτή:

- βεβαιώνεται η ολοκλήρωση της υλοποίησης του φυσικού αντικείμενου της Πράξης (τα παραδοτέα, η επίτευξη της τιμής στόχου των δεικτών και των στόχων της Πράξης),
- βεβαιώνεται η ολοκλήρωση της υλοποίησης του οικονομικού αντικείμενου του Δικαιούχου και αποτυπώνεται το τελικό αποτέλεσμα της επαλήθευσης δαπανών (συνολική δαπάνη και αντιστοιχούσα δημόσια δαπάνη) όλων των προηγούμενων ενδιάμεσων Αιτημάτων Πληρωμής καθώς και του τελικού Αιτήματος,
- βεβαιώνεται η επίτευξη του ενεργειακού στόχου,
- ορίζεται το τελικό καταβλητέο ποσό της δημόσιας συνεισφοράς και αποτυπώνονται ποσά που ενδεχόμενα έχουν ήδη καταβληθεί καθώς και το υπολειπόμενο προς καταβολή ποσό,
- καθορίζεται το τελικό χρηματοδοτικό σχήμα της Πράξης,

• βεβαιώνεται η έκδοση των αδειών που προβλέπονται από το οικείο ρυθμιστικό πλαίσιο ή η αίτηση στον αρμόδιο φορέα,

• διαπιστώνεται η τήρηση των υποχρεώσεων του Δικαιούχου που τίθενται στην απόφαση ένταξης Χρηματοδότησης, και ειδικότερα η τήρηση των υποχρεώσεων δημοσιότητας, προσβασιμότητας των ΑμεΑ και υποβολής των απαιτούμενων στοιχείων,

• διαπιστώνεται η συμμόρφωση του Δικαιούχου με τυχόν συστάσεις προγενέστερων επαληθεύσεων/επιθεωρήσεων/ελέγχων που έχουν διενεργηθεί,

• καθορίζεται η ακριβής ημερομηνία ανάληψης κάθε Μακροχρόνιας Υποχρέωσης του Δικαιούχου, όπως αυτές έχουν προδιαγραφεί στην απόφαση ένταξης.

Ο Φορέας Υλοποίησης κοινοποιεί τη Βεβαίωση Ολοκλήρωσης Πράξης στο δικαιούχο. Όλα τα σχετικά έγγραφα και στοιχεία τεκμηρίωσης αρχειοθετούνται στον Φάκελο Πράξης.

Σε περίπτωση επιβολής Δημοσιονομικών Διορθώσεων εφαρμόζονται τα καθοριζόμενα στο άρθρο 3, παρ. 1 της 119126 ΕΞ 2021/28-9-2021 υπουργικής απόφασης «Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου των Δράσεων και των Έργων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας» (Β' 4498) και στο άρθρο τρίτο του ν. 4822/2021 (Α' 135)».

Κατά τα λοιπά ισχύει η υπό στοιχεία ΥΠΕΝ/ΔΕΠΕΑ/26201/171/8.03.2024 κοινή υπουργική απόφαση «Πρόγραμμα για την βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης επιχειρήσεων του τριτογενούς τομέα» (Β' 1650), όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει.

Η παρούσα ισχύει από τη δημοσίευσή της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 13 Ιουλίου 2026

Οι Υπουργοί

Αναπληρωτής Υπουργός
Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΗΣ

Περιβάλλοντος και Ενέργειας
ΣΤΑΥΡΟΣ Ν. ΠΑΠΑΣΤΑΥΡΟΥ

Υφυπουργός
Περιβάλλοντος και Ενέργειας
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΣΑΦΟΣ

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

Το Εθνικό Τυπογραφείο αποτελεί δημόσια υπηρεσία υπαγόμενη στην Προεδρία της Κυβέρνησης και έχει την ευθύνη τόσο για τη σύνταξη, διαχείριση, εκτύπωση και κυκλοφορία των Φύλλων της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ), όσο και για την κάλυψη των εκτυπωτικών - εκδοτικών αναγκών του δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα (ν. 3469/2006/Α' 131 και π.δ. 29/2018/Α' 58).

1. ΦΥΛΛΟ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΦΕΚ)

- Τα **ΦΕΚ σε ηλεκτρονική μορφή** διατίθενται δωρεάν στο **www.et.gr**, την επίσημη ιστοσελίδα του Εθνικού Τυπογραφείου. Όσα ΦΕΚ δεν έχουν ψηφιοποιηθεί και καταχωριστεί στην ανωτέρω ιστοσελίδα, ψηφιοποιούνται και αποστέλλονται επίσης δωρεάν με την υποβολή αιτήματος στην ηλεκτρονική διεύθυνση **feksales@et.gr**.
- Τα **ΦΕΚ σε έντυπη μορφή** διατίθενται σε μεμονωμένα φύλλα είτε απευθείας από το Τμήμα Πωλήσεων και Συνδρομητών, είτε ταχυδρομικά με την αποστολή αιτήματος παραγγελίας στην ηλεκτρονική διεύθυνση **feksales@et.gr**.
 - Το κόστος ενός ασπρόμαυρου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,00 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσauξάνεται κατά 0,20 €. Το κόστος ενός έγχρωμου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,50 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσauξάνεται κατά 0,30 €.
 - Το τεύχος Α.Σ.Ε.Π. διατίθεται δωρεάν.
 - Υπάρχει δυνατότητα ετήσιας συνδρομής οποιουδήποτε τεύχους σε έντυπη μορφή μέσω του Τμήματος Πωλήσεων και Συνδρομητών.

• Τρόποι αποστολής κειμένων προς δημοσίευση:

- A.** Αποστολή των εγγράφων προς δημοσίευση στο ΦΕΚ στην ηλεκτρονική διεύθυνση **https://eservices.et.gr**. Σχετικές εγκύκλιοι και οδηγίες στην ηλεκτρονική διεύθυνση του Εθνικού Τυπογραφείου (**www.et.gr**) στη διαδρομή **Ανακοινώσεις → Εγκύκλιοι**.
- B.** Κατ' εξαίρεση, όσοι πολίτες δεν διαθέτουν προηγμένη ψηφιακή υπογραφή μπορούν είτε να αποστέλλουν ταχυδρομικά, είτε να καταθέτουν με εκπρόσωπό τους κείμενα προς δημοσίευση εκτυπωμένα σε χαρτί στο Τμήμα Παραλαβής και Καταχώρισης Δημοσιευμάτων.

• Πληροφορίες, σχετικά με την αποστολή/κατάθεση εγγράφων προς δημοσίευση, την ημερήσια κυκλοφορία των Φ.Ε.Κ., με την πώληση των τευχών και με τους ισχύοντες τιμοκαταλόγους για όλες τις υπηρεσίες μας, περιλαμβάνονται στον ιστότοπο (**www.et.gr**). Επίσης μέσω του ιστότοπου δίδονται πληροφορίες σχετικά με την πορεία δημοσίευσης των εγγράφων, με βάση τον Κωδικό Αριθμό Δημοσιεύματος (ΚΑΔ). Πρόκειται για τον αριθμό που εκδίδει το Εθνικό Τυπογραφείο για όλα τα κείμενα που πληρούν τις προϋποθέσεις δημοσίευσης.

2. ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ - ΕΚΔΟΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ

Το Εθνικό Τυπογραφείο ανταποκρινόμενο σε αιτήματα υπηρεσιών και φορέων του δημοσίου αναλαμβάνει να σχεδιάσει και να εκτυπώσει έντυπα, φυλλάδια, βιβλία, αφίσες, μπλοκ, μηχανογραφικά έντυπα, φακέλους για κάθε χρήση, κ.ά.

Επίσης σχεδιάζει ψηφιακές εκδόσεις, λογότυπα και παράγει οπτικοακουστικό υλικό.

Ταχυδρομική Διεύθυνση: **Καποδιστρίου 34, 10432 Αθήνα**

ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ: 210 5279000

Ιστότοπος: **www.et.gr**

Πληροφορίες σχετικά με την λειτουργία του ιστότοπου: **helpdesk.et@et.gr**

Αποστολή εγγράφων προς δημοσίευση στο ΦΕΚ στην ηλεκτρονική διεύθυνση
https://eservices.et.gr

ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΚΟΙΝΟΥ

Πωλήσεις - Συνδρομές: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279178 - 180)

Πληροφορίες: (Ισόγειο, Γραφείο 3 και τηλεφ. κέντρο 210 5279000)

Παραλαβή Δημοσιευτέας Ύλης: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279139)

Ωράριο για το κοινό: Δευτέρα έως και Παρασκευή: 8:00 - 13:30

* 0 2 0 4 3 6 8 1 6 0 7 2 6 0 0 1 4 *